

Pranešimas spaudai

Liuksemburgas, 2018 m. liepos 12 d.

„Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis: Komisija neužtikrino, kad būtų įvykdytas pagrindinis reglamento tikslas“, – teigia ES auditoriai

Europos Komisija, nustatydamą įgyvendinimo taisykles ir priimdama atskirus sprendimus, plačiai naudojami diskreciniais įgaliojimais, kad sumažintų reikalaujamas korekcijas. Europos Audito Rūmai teigia, kad ji neskyrė tinkamo dėmesio pagrindinio prevencinės dalies reglamento tikslo pasiekimui. Tai kelia ypač didelį susirūpinimą kelių valstybių narių, turinčių didelį skolos santykį, kuris gali lemti rinkoje kylantį susirūpinimą dėl jų fiskalinio tvarumo per kitą ekonomikos nuosmukį, atveju.

Stabilumo ir augimo paktas (SAP) – tai taisyklių rinkinys, skirtas užtikrinti, kad ES valstybės narės vykdytų tinkamą viešųjų finansų politiką ir koordinuotų savo fiskalines politikas, atsižvelgdamos į tai, kad fiskalinė krizė vienoje valstybėje narėje gali sukelti problemų kitoms valstybėms narėms. SAP sudaro dvi dalys: 1) gerai žinoma „korecinė dalis“ arba perviršinio deficito procedūra (PDP), kuria siekiama išlaikyti nominalųjį deficitą mažesnį nei 3 % BVP ir 2) ne taip gerai žinoma „prevencinė dalis“, pagal kurią reikalaujama, kad valstybės narės savo struktūrinį biudžeto balansą (t. y. balansą, į kurį neįtraukiamas verslo ciklo poveikis) suderintų su šaliai taikomais konkrečiais tikslais, žinomais kaip „vidutinės trukmės tikslai“ (VTT).

Pagrindinis prevencinės dalies reglamento tikslas – valstybių narių pagrįstai spartus konvergencijos su šiais VTT užtikrinimas. Pasiekus VTT, tai užtikrintų du dalykus: 1) tai, kad valstybės narės turės pasirinkimo laisvę ekonomikos nuosmukio metu ir 2) kad skolos santykiai labai įsiskolinusiose valstybėse narėse sumažės laikantis Sutartyje nustatytos viršutinės ribos. Tačiau Komisijos nustatytos įgyvendinimo taisyklės ir precedentai neužtikrina, kad šie tikslai būtų įgyvendinami per pagrįstą laikotarpį, net ir esant įprastinėms ekonomikos sąlygoms.

„Komisijos įvestos lankstumo nuostatos laiko atžvilgiu nėra susietos su krizės laikotarpiu ir praktiškai buvo peržengtos ribos, – teigė už ataskaitą atsakingas Europos Audito Rūmų narys Neven Mates. – Todėl ekonomikos atsigavimo ir plėtros laikotarpiu (2014–2018 m.) struktūriniai balansai keliose labai įsiskolinusiose šalyse arba nutolo nuo jų VTT, arba prie šių tikslų artėjo tokiu lėtu tempu, kad reikšmingas pagerėjimas prieš kitą nuosmukį tikrai negali būti užtikrintas.“

Auditoriai taip pat nustatė, kad struktūrinių reformų išlygos neatitinka faktinių šių reformų biudžeto sąnaudų ir kad vietoj to Komisija jomis naudojasi kaip „skatinamąja priemone“. Ši praktika pagal prevencinės dalies reglamentą nėra remiama. Be to, investicijų sąlyga neužtikrina, kad viešojo sektoriaus

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos pagrindines mintis.

Visa ataskaita pateikta www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – atstovas ryšiams su visuomene

Damijan Fišer – atstovas spaudai

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu

@EUAuditors

T: (+352) 4398 47063

T: (+352) 4398 45410

M: (+352) 691 55 30 63

M: (+352) 621 55 22 24

eca.europa.eu

investicijų ir BVP santykis augtų tais metais, kuriais toks augimas buvo patvirtintas. Pagal ją reikalaujama, kad šis augimas būtų tik nominalus. Be to, tai leidžia didinti su investavimu nesusijusias išlaidas vėlesniais metais. Todėl kelerius metus vėluojama įgyvendinti VTT.

Preveninės dalies patikimumą dar labiau neigiamai paveikė korekcinės dalies pokyčiai: ji buvo įgyvendinta taip, kad jos reikalavimus galima būtų visapusiškai įvykdyti tik per ciklinį ekonomikos atsigavimą. Dėl to valstybės narės, kurioms taikoma PDP, neprivalo vykdyti reikalavimų, skirtų gerinti jų struktūrinius balansus, kuriuos jos turėtų vykdyti, jei joms būtų taikoma prevencinė dalis.

Galiausiai, auditoriai nustatė, kad atitinkamose Tarybos priimtose konkrečiai šaliai skirtose rekomendacijose nepakankamai paaiškintos fiskalinių koregavimų priežastys arba rizikos, jei valstybės narės jų neįvykdytų.

Auditoriai teikia keletą rekomendacijų, skirtų koordinuotai sugriežtinti sistemą, įskaitant:

- Komisija per kelerius metus turėtų išspręsti nuolatinių nuokrypių nuo privalomo koregavimo plano klausimą;
- Ji turėtų užtikrinti, kad vidutinės trukmės biudžeto tikslai būtų pasiekti per pagrįstą laikotarpį, labai įsiskolinusioms valstybės narėms taikant griežtesnes taisykles;
- Reformų išlyga turėtų apimti tik su reformomis susijusias tiesiogines sąnaudas ir lygiai taip pat neįprastiems įvykiams taikoma išlyga turėtų apimti tik tiesiogines sąnaudas. Investicijų išlyga neturėtų leisti vėlesniais metais didinti su investavimu nesusijusių išlaidų;
- Pagal korekcinę ir prevencinę dalis būtinos korekcijos turėtų būti suderintos: Korekcijos, reikalaujamos pagal korekcinę dalį, neturėtų būti silpnesnės už korekcijas, reikalaujamas pagal prevencinę dalį.
- Konkrečiai šaliai skirtose rekomendacijose turėtų būti pateikti aiškūs reikalavimai, kartu aiškiau išdėstant jų loginį pagrindimą ir jų neįvykdymo rizikų paaiškinimą.
- Komisija turėtų užtikrinti, kad į valstybių narių SKP būtų įtraukta daugiau informacijos apie pajamų ir išlaidų priemones.

Galiausiai, auditoriai mano, kad šiuo metu galiojantys teisės aktai suteikia galimybių Komisijai atsižvelgti į visas jų rekomendacijas, atsižvelgiant į tai, kad pagrindinis reglamento tikslas turėtų būti viršesnis už lankstumo sąlygas.

Pastabos leidėjams

Stabilumo ir augimo paktas buvo nustatytas 1997 m., o 2005 ir 2011 m. jis buvo reformuotas. Tai visas ES valstybes nares saistantis susitarimas dėl Maastrichto sutarties nuostatų dėl valstybių narių fiskalinių politikų tvarumo įgyvendinimo. Šios priežiūros loginis pagrindas yra tas, kad vienos šalies fiskalinė politika gali neigiamai paveikti kitas, o tai itin akivaizdu pinigų sąjungose.

Europos Audito Rūmai pristato savo specialiąsias ataskaitas Europos Parlamentui ir ES Tarybai bei kitoms suinteresuotosioms šalims, kaip antai nacionaliniams parlamentams, pramonės suinteresuotiesiems subjektams ir pilietinės visuomenės atstovams.

Specialioji ataskaita Nr. 18/2018 „Ar įgyvendintas pagrindinis prevencinės Stabilumo ir augimo pakto dalies tikslas?“ paskelbta Europos Audito Rūmų interneto svetainėje (eca.europa.eu) 23 ES kalbomis.